

Rapport fra evalueringsutvalget, periodisk evaluering av Bachelor i teologi (BATEO)

1. Evalueringspanel

- Kurt Christensen, Prof. em. Menighedsfakultetet Aarhus (Fjellhaug DK)
- Kathrine Tallaksen Skjerdal, sokneprest Høvåg
- Karoline Ramsdal, student BATEO

2. Evalueringsgrunnlag

Oversikt over materialet som ligger til grunn for evalueringen.

- studieprogrammets egenevaluering
- studieplanen for studieprogrammet som skal evalueres
- NLA Høgskolens gjeldende strategi
- relevante evalueringsrapporter og statistisk materiale

3. Evalueringspunkter

3.1. Studieplan og læringsutbytte

Panelets synspunkter

Evalueringspanelet er forelagt to studieplaner: Den "gamle" og en "Revisjon av studiet Bachelor i teologi" (Egenevaluering s. 21 – 29), som er vedtatt, men ikke satt ut i livet. Panelet forstår sin oppgave som å evaluere både eksisterende og revidert plan.

a. Nåværende studieprogram

Det nåværende studieprogrammet gir som helhet en god innføring i deler av klassisk teologi.

- Bibelen – både GT/hebraisk, NT/gresk og kristologien - får god plass (samlet sett 85 studiepoeng).
- Etske problemstillinger dukker opp i forskjellig sammenheng (REL150, EX102).
- Filosofi og vitenskapsteori EX101 og EX102 får plass (20 studiepoeng).
- Velger man kursene i forbindelse med sommersemester i Israel og Palestina (REL208, REL213, REL214) som frie valgemner får man en veldig god og aktuell innføring i klassisk og samtidig jødedom m.m.
- Fokuserer man på de praktisk-teologiske frie valgemner (TEOL130, TEOL210, TEOL220) gir det studieforløpet en sterk praktisk-teologisk side.

- Praksis inngår i mange emner: TEOL130, TEOL140, TEOL210, TEOL220, RELPED110, RELPED120.

Men religionsfilosofi figurerer ikke som et selvstendig emne (heller ikke som et fritt valg emne). Og det må understrekes at det dogmatiske innholdet er tilsynelatende begrenset til en del av TEOL140 (10 studiepoeng) på 2. semester, med noen innslag i TEOL201 og noe i TEOL203. Heller ikke som fritt valg-emne møter vi en mer omfattende innføring i dogmatikk. På denne bakgrunn spør evalueringsutvalget om en student på dette grunnlaget faktisk kan vurdere aktuelle spørsmål i lys av "Skrift og bekjennelse" (Egenevaluering s. 8)? Og er man virkelig i stand til å "tolke en bibeltekst på grunnspråket" (Egenevaluering s. 7)?

I samme trekk, hvis man skulle kunne oppnå en klassisk-teologisk grunnkompetanse, spørres det hvorfor EX101 og EX102 ikke ligger på første semester/første år? Det spesielt siden de presenteres (s. 31 og s. 34) som "et første møte med akademiske studier" men befinner seg på 2/3 år?

Videre, stiller man spørsmål om forhold mellom det dogmatiske og den praktiske anvendelsen av dette. Hvorfor såpass mye vektlegging på menighetsbygging og menighetsutvikling? Hva med sjelesorg og diakoni? Trosopplæring? Kirkas samfunnsoppdrag og rolle i samfunnsdebatten? Lider den "rene" dogmatikk på grunn av for mye "anvendelse" av dogmatikk – og det uten det nødvendige fundamentet?

I forhold til praktisk teologi, er det også spørsmål om det praktiske innføres for tidlig i studieprogrammet og til bekostning av det ren dogmatisk? Her kan det nevnes, f.eks. TEOL 140 hvor man finner teologi for en misjonar kirke og om et slikt praktisk tema plasseres altfor tidlig (2. semester).

- Mangel på Latin (bortsett fra valgemnet LAT101) noteres.
- Studieplan og emnebeskrivelser er lite eksplisitte på standardiserte rammet for forventet omfang av litteraturlesing. Bør studentene få mer veiledning ang. hovedpensum og anbefalt videre lesing?
- Omfanget av uketimer (eller det samlede antall undervisningstimer) for de enkelte fag nevnes heller ikke – bortsett fra et enkelt sted.
- Det er variasjon mellom emner i hvordan undervisningen er organisert og hvorvidt denne er obligatorisk. Er dette gjennomtenkt?
- Mange spennende "Frie valgemner":
REL208: Jødedommens historie; REL213: Jesus og Galilea; REL214: Religion og politikk med fokus på Midtøsten-konflikten. Disse emnene – og 4 uker i Israel - burde være et godt salgsargument for utdannelsen
- Ledelsesmodulene RELPED110 og RELPED120 virker uhyre relevante for kirkelige medarbeidere

b. Revisjon av studiet Bachelor i teologi.

Panelet applauder intensjonen om å øke programmets teologiske profil (egenevaluering s. 18 og 19). Spørsmålet videre stilles ang. kvalitet av valgemner og om de er delt med KRLE-studenter?

- Innholdet i det nye 1. år med delvis nye emner ser veldig spennende ut.
- Spennende nye frie valgemner:

- Apoloetikfagene, 3KL220 og 3KL221, som utbydes i Kristiansand, burde kunne tiltrekke adskillige studerende.
- TEOL205 Global misjon
- REL170: Modernitetens idehistorie

Men også i relasjon til det nye studieprogram må man kritisk spørre, om man virkelig er rustet til å "tolke en bibeltekst på grunnspråket" og "finne relevante løsninger på aktuelle teologiske problemer basert på Skrift og bekjennelse" (Egenevaluering s. 25)?

Andre positive endringer noteres:

- at man møter tre fag det første semesteret, ikke bare to
- at det religionsfaglige dempes og det teologiske styrkes
- at den praktiske teologien får plass på et tidligere sted i studiet
- at man søker å samle det teologiske miljøet, og blir noe mindre avhengig av å ta hensyn til KRLE-studentenes behov

Når det gjelder faget Innføring i PT, spør evalueringsutvalget hvorfor de ulike praktisk-teologiske disiplinene ikke nevnes eksplisitt; som kateketikk, sjelesorg, diakoni, liturgikk, og homiletikk. Og det "selvbiografiske" (refleksjon over egen livs- og troshistorie), som så fint kommer frem i valgemner som Teologi og Psykologi og Relasjonsledelse – kunne det fått plass allerede her?

Panelets anbefalinger

BATEO synes å være velegnet med henblikk på å kunne oppnå det anførte læringsutbyttet – med de to nevnte unntakelser/spørsmål: tolkning av bibeltekster på grunnspråket og vurdering av aktuelle problemer i lys av Skrift og bekjennelse. Det vil på den bakgrunn være nærliggende enten å omformulere læringsutbyttet (hva angår tolkningen av bibeltekster på grunnspråk, dette kan f.eks. snevres inn til et utvalg bibeltekster) eller å tilføre undervisningen nye komponenter (hva angår den lutherske bekjennelse). I tillegg vil panelet gi en generell anbefaling om at dogmatikk får mer rom – også i den reviderte planen.

Forslag til fagfordeling:

1. år, høst: Bibelen: tekst, tolkning og formidling (10 stp), Ex. Phil (10 stp), Innføring i systematisk teologi (10 stp)
1. år, vår: Innføring i PT (10 stp), Innføring i kirkehistorie (10 stp), Ex. Fac (10 stp)
2. og 3. år: Resterende fag

3.2. Ledelse, fagmiljø og forskning

Panelets synspunkter

Ledelsen virker kompetent og omstillingsparat (Jf. revisjonsforslaget).

Den faglige bemanningen virker meget kvalifisert og solid og har en god forskningsproduksjon (Egenevaluering s.18).

Det noteres, særlig fra et studentperspektiv, at det er ikke mye kvinnelig representasjon blant lærerne i de teologiske emnene.

Panelets anbefalinger

Det bør iverksettes tiltak som sikrer kvinnelig lærernærvar i de teologiske emnene.

3.3. Samfunns og arbeidslivsrelevans

Panelets synspunkter

Studieprogrammets sterke fokus på praksis burde gjøre det særdeles relevant for ansettelse i forskjellige kirkelige sammenhenger.

Samtidig noteres det at BATEO av studentene får lav score på arbeidslivsrelevans.

Samkobling til aktivt yrkesliv samt en organisert mentor program er noe som kunne vurderes i denne forbindelse. Koble studenter på unge prester/pastorer?

Panelets anbefalinger

Panelet foreslår å utrede en mentor-ordning gjennom formaliserte samtaler med f.eks. Bjørgvin bispedømme og andre kirker hvor BATEO-studenter er medlemmer.

3.4. Internasjonalisering

Panelets synspunkter

Bachelorstudiets oppbygning vanskeliggjør opphold på utenlandske studiesteder, hvis studietiden på tre år skal fastholdes. Det fremmer heller ikke motivasjonen, at der bare er ett utenlandsk studiested å velge (+ muligens 2 på vei). Hvis man etter endt BATEO på NLA vil fortsette med et masterstudium eller profesjonsstudium i eksempelvis Danmark (og Tyskland) vil man formentlig skulle kompensere for den manglende undervisning i Latin, dogmatikk, religionsfilosofi m.m. med supplerende kurser i de pågjeldende fag. Samtidig noteres det at de faglige ansattes internasjonale profil og kontakter bør virke motiverende når det gjelder internasjonalisering.

Panelets anbefalinger

Panelt anbefaler økt fokus på internasjonaliseringmulighetene i studiet, gjennom at det gis tidlig og god informasjon til studentene, og etablering av nye samarbeidspartnere/utvekslingsmuligheter.

3.5. Rekruttering

Panelets synspunkter

Det er et alvorlig problem at studenttallene er så små. En stor del av læringen skjer normalt i samtale og debatt med medstudenter. Man kan håpe, at etableringen av profesjonsstudiet i teologi (cand.theol.) kan øke studenttallet.

Panelets anbefalinger

Det må arbeides målrettet med studentrekruttering. Panelet mener at man minst bør ha 10 studenter pr årskull for BATEO og profesjonsstudiet samlet for drift med et forsvarlig studiemiljø.

3.6. Gjennomstrømning

Panelets synspunkter

Ståprosenten er veldig høy, men hvis man teller én student, som består, som 100% bestå, bør én student, som stryker, også telles som 100% stryk (Egenevaluering s. 9). Gjennomstrømning og resultater ser ut til å være på et tilfredsstillende nivå.

Panelets anbefalinger

3.7. Læringsmiljø

Panelets synspunkter

Det kan i mange sammenheng være en fordel for læringen at miljøet ikke er for stort. Kontakten mellom lærere og studenter kan bli tett og fortrolig og den enkelt students evner og muligheter kan bli fullt tilgodesett. Men miljøet kan også bli for lite. En stor del av læringen skjer som nevnt normalt i samtale og debatt med de medstudentene. Og det er panelets vurdering, at BATEO her befinner seg i grenselandet.

Videre temaer som også noteres:

- Større lesesal ville vært til gevinst for studentliv/samarbeid
- Hvordan er tilbudet av aktiviteter og arrangementer utenfor den ordinære undervisningen? Studentene etterlyser flere gøyete ting, uformelle samtalepunkter for faglige spørsmål, høytidelige arrangement osv.
- Unngå kollisjon mellom undervisning og praksisperiode i ulike emner.

Panelets anbefalinger

Panelet anbefaler at lærerstaben på BATEO stiller seg til rådighet som mentorer. Det har på andre teologiske utdanningssteder vært en fordel (også hva angår rekruttering av studenter).

3.8. Studieprogrammets tilknytning til NLA Høgskolens strategi

Panelets synspunkter - NA

Panelets anbefalinger - NA

4. Samlet oppsummering

Panelets samlede synspunkter og anbefalinger særlig knyttet til:

Evalueringspanelet har blitt presentert for en troverdig skildring av styrker og svakheter (ikke minst korona og lavt studentopptak) rundt BATEO.

Panelet konstaterer, at studieplanen (med to unntak, som det bør arbeides med) burde kunne resultere i det formulerte læringsutbytte.

Vi presenteres også for et forslag til revisjon av studieforløpet med henblikk på å styrke fleksibilitet og teologisk profil. Samtidig gir egevalueringen til kjenne, at man ikke er ferdig med å drøfte, hva som skal særprege teologistudiet på NLA til forskjell fra studier i andre institusjoner (Egevaluering s. 19). Det vil formodentlig være lettere å "selge" studiet, hvis man klart kan redegjøre for dette.

Hva angår internasjonalisering gjør studieoppbygningen og begrensede samarbeidspartnere det vanskelig å innpasse et utenlandsopphold i BATEO-studiet. Og man vil formodentlig skulle kompensere for den manglende eller mindre omfattende undervisning i latin, dogmatikk, religionsfilosofi m.m. med supplerende kurs, hvis man vil fortsette som masterstuderende i f.eks. Danmark og Tyskland.

Det er et alvorlig problem, at årgangene er så små. En stor del av læringen skjer normalt i samtale og debatt med medstudenter. Man kan håpe, at etableringen av profesjonsstudiet kan fremme opptaket av studerende. Man burde kunne nå oppe på minimum 10 studenter i gjennomsnitt per årgang. Hvis dette ikke lykkes i løpet av en 3 – 5 årsperiode må man alvorlig overveie å legge ned programmet.

Evalueringspanelet ønsker BATEO/NLA lykke til med det videre arbeide på å styrke programmets teologiske profil, særpreget i forhold til andre teologiske utdannelser, og studentopptak til gagn for kirke og samfunn i Norge og videre ut.

Kommentar til rapporten fra avdelingen:

Programrådet for bachelor i teologi (PR BATEO) gikk gjennom rapporten fra periodisk evaluering i møte 19.april. Punktene under oppsummerer våre kommentarer. Noe mer fylldige/detaljerte kommentarer er lagt ut i referat under TRF/Generelt/Filer/Programråd i Teams. Overordnet noterer vi at komiteen er enig i retningen som justeringene for 2022 tar.

Til 3.1 Studieplan og læringsutbytte

Konkret til endringsforslagene fra komiteen jobber vi videre med endringer fra 2023 i denne retning:

1. Ex Phil og Ex Fac gjøres til normalordning som emner for hhv andre og tredje semester.
2. PR BATEO er uenig med komiteen i forslaget om å bytte om rekkefølgen av innføring i dogmatikk og i praktisk teologi og beholder TEOL130 første semester og TEOL140 andre semester. Dette har både økonomiske/praktiske (sambruk med Praktisk teologi og ledelse-studiet som «må» ha TEOL130 i første semester) og faglige grunner (fordel å ha arbeidet med bibelstoff – TEOL110 - før dogmatikk).
3. Emneansvarlige for TEOL140 i Bergen og Oslo vil jobbe videre med det framtidige innholdet i emnet i dialog med TEOL130 og andre emner, og legge fram et forslag til revidert plan.
4. Emnebeskrivelsene bør gjennomgå for å få markert tydeligere hva som er «hovedlitteratur/pensum» og hva som er «anbefalt videre lesing».
5. Endringer som skissert over vil legges fram som en helhet mtp oversending til LOKUT innen 1.oktober 2022.

3.2 Ledelse, fagmiljø og forskning

PR BATEO slutter seg til komiteens bemerkning om å øke andelen kvinnelige lærere i de teologiske emnene. Vi ser på dette som et overordnet spørsmål som høgskolens ledelse har overordnet ansvar for.

3.3 Samfunns- og arbeidslivsrelevans

PR BATEO er enig i at vi må legge vekt på en mentorerende kultur i studiene. Formaliserte samtaler med ansvarlige i egen kirkelig bakgrunn under studiet, slik det skisseres, vil bli vurdert. Ny leder for praktisk-teologiske emner vil kunne se nærmere på dette. Rådet vil understreke viktigheten av at praksisveilederne for studentene i de aktuelle emnene må bevisstgjøres gjennom NLA til å ha et mentorerende sikte for sin praksisveiledning.

3.4 Internasjonalisering

PR BATEO er enig med komiteen. Avdeling for teologi, religion og filosofi må være ansvarlig for hvilke læresteder vi vil samarbeide/utveksle med. Samtidig ligger ansvaret for internasjonalisering på overordnet ledelsesplan i organisasjonen, inkludert i hvor stor grad skal vi prioritere arbeid med dette før i 2024 (jf. trykket på forskningsproduksjon fram til det).

Rådet er ikke overbevist om at latin skal innføres som emne og tror det vil ha lite betydning for internasjonalt samarbeid, selv om det fortsatt er standard i Danmark.

Kommentar til rapporten fra avdelingen:**3.5 Rekruttering**

Komiteen påpeker høyst betimelig behovet for store nok studiemiljøer. Dette slutter PR BATEO seg helt til.

Institusjonen må jobbe videre langs flere spor, og noen nevnes, i uprioritert rekkefølge:

- Geografisering: Vi står med BATEO/cand theol i en unik posisjon som tilbyder av teologiske studier for kyst-Norge nord for Stavanger.
- NLA-profil: Hva ER NLAs profil og særpreg?
 - Unike fag i BATEO-studiet gjennom Israelssemester og gjennom apologetiske fag i Kristiansand.
 - Vi konvergerer mot en klassisk kristen teologisk tradisjon med et historisk credo og med mindre rom for nyere progressiv teologi.
 - Vi trenger en strategi der vi gjøres kjent / gjør oss selv kjent med populærteologisk formidling på de unges strategiske arenaer
- Praksisrelevans: Studiene våre er særpreget ved sin praksisrelevans..

3.6 Gjennomstrømning

Ingen anbefalinger fra komiteen. Ingen kommentarer fra oss.

3.7 Læringsmiljø

PR BATEO slutter seg til det komiteen holder fram. Når det gjelder lærernes tilgjengelighet som mentorer, mener vi at det både er viktig og det er en særlig mulighet for et oversiktlig studiemiljø som vårt. Slik fungerer det på noen måter uformelt i miljøet allerede.

Det konkrete forslaget om å stille seg tilgjengelig som mentorer må ses sammen med punkt 3.3, men også sammen med den etablerte praksisveiledningen og for de menene der BATEO er sammen med Praktisk teologi og ledelse i gruppeveiledning. Også tilbakemelding på arbeidskrav i emnene er en plass der det gis enkel form for faglig mentoring. Spørsmålet her er hvor bredt vi skal forstå begrepet mentoring.

Vi er usikre på i hvor stor grad en faglig mentorering skal eller bør formaliseres.

3.8 Studieprogrammets tilknytning til NLA Høgskolens strategi

Ingen kommentarer fra komiteen, og heller ikke fra PR BATEO.

Bergen 8.august 2022

Rolf Kjøde, studieprogramleder

Gunnar Innerdal, avdelingsleder Teologi, religion og filosofi